

ТУРАН-ҚАЗАЛЫ

№74
(2349)

Сенбі

20 қыркүйек
2025 жыл

Газет

2003 жылдың
5 қаңтарынан
шығады

Аймақтық
ақпараттық-
танымдық
басылым

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНА ТАРАЙТЫН ГАЗЕТ

ПРЕЗИДЕНТ ЖОЛДАУЫ ТАЛҚЫЛАНДЫ

Қазалы ауданы әкімдігінің мәжіліс залында Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Жасанды интеллект дәуіріндегі Қазақстан: өзекті мәселелер және оны түбегейлі цифрлық өзгерістер арқылы шешу» атты Қазақстан халқына арнаған Жолдауында нақтыланған міндеттерді насихаттауға және жүзеге асыруға арналған актив жиыны өтті.

Басқосуға аудан әкімінің міндетін атқарушы Жалғас Сүйеубаев, аудандық мәслихаттың төрағасы Ғазиз Әліш, аудандық ақсақалдар кеңесінің төрағасы Қасқырбай Әлімбаев және құқық қорғау органдарының басшылары, аудан әкімінің орынбасарлары, облыстық, аудандық мәслихаттың депутаттары, дербес бөлім, мекеме-кәсіпорындарының басшылары, қала, кент және ауылдық округтердің әкімдері, қоғамдық ұйымдар мен бірлестіктердің жетекшілері және БАҚ өкілдері қатысты.

Жиынды ашқан Жалғас Оңғарұлы Мемлекет басшысының Жолдауында нақтыланған инвестиция тарту, өңдеу өнеркәсібін, ауыл шаруашылығын, көлік-

логистикасын дамыту, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы мен су инфрақұрылымын жаңғырту, бизнесті қолдау, экономиканы жан-жақты жаңғырту арқылы адам капиталын дамыту сынды 7 бағыттың әрқайсысына нақты тоқталып, ауданда атқарылып жатқан жұмыстармен сабақтастырды. Сонымен қатар, Жолдаудағы айтылған басым бағыттар аясында іске асырылатын жұмыстарды нақтылап, жауапты сала басшыларына бірқатар тапсырмалар берді.

Жиында Президенттің Қазақстан халқына Жолдауын талқылау үшін бірнеше азамат мінбеге көтерілді. Мәселен, аудандық ақсақалдар кеңесінің төрағасы, ауыл шаруашылығы саласының ардагері Қасқырбай Әлімбаев агроөнеркәсіп саласын дамыту, ауыл шаруашылық саласын цифрландыру, өнімдерді өңдеу, егін шаруашылығында су үнемдеу технологияларын пайдалану жөнінде, еңбек ардагері Қасқырбек Мәмбетжанов адам капиталын дамыту, ұлттық

дәстүрлерімізді дәріптеу, рухани қолдап, бағыт-бағдар беру жайлы, қаржы саласының ардагері Кемалбай Көпжасаров шағын және орта кәсіпкерлік саласын жүйелі түрде жетілдіріп, экономиканы дамыту және тұрмыс сапасын жақсарту жөнінде, медицина саласының үздігі, жоғары санатты дәрігер Бақыткүл Әлішева дәрігердің мәртебесін көтеріп, әлеуметтік жағдайын жақсарту бағытында, ал, жасанды интеллект технологияларын білім беру ұйымдарына енгізу бағытындағы жұмыстар мен міндеттер туралы Е.Бозғұлов атындағы №249 мектеп-лицейдің педагог-ұйымдастырушысы, информатика пәнінің мұғалімі Мейірман Меңдібаев өз ой-пікірлерін ортаға салып, Жолдауды қуаттады.

Жиында Жалғас Оңғарұлы оған қатысушыларды аудан экономикасының қарқынды дамуы мен халқымыздың әлауқатын арттыру жолында аянбай еңбек етуге шақырып, Жолдаудан туындайтын міндеттерді аудан көлемінде сапалы жүзеге асыру қажеттігін атап өтті.

Ұлпан ЖӘДІГЕРҚЫЗЫ,
«Тұран-Қазалы»

ҰЛТТЫҚ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ САНАҒЫНЫҢ ЕКІНШІ КЕЗЕҢІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ МӘЖІЛІС ӨТТІ

Елімізде Ұлттық ауыл шаруашылығы санағы жүргізіліп жатыр. Осыған орай, аудан әкімінің міндетін атқарушы Жалғас Сүйеубаевтың төрағалығымен арнайы мәжіліс өтті.

Мәжіліске ауданға жұмыс сапарымен келген Қызылорда облысы бойынша Статистика департаменті басшысының орынбасары Айбек Жантөреұлы мен департаменттің ауыл шаруашылығы статистикасы бөлімінің бас маманы Ғалымжан Хайруллаұлы қатысып, аудан бойын-

ша санақпен айналысып жатқан сала мамандарына тиісті түсіндірме жұмыстарын жүргізді.

2025 жылдың 1 тамызынан бастап аудан бойынша ұлттық ауыл шаруашылығы санағының онлайн кезеңі басталған болатын. Бірінші кезеңде аудан бойынша 1093 субъект онлайн санақтан өтіп, жалпы 1126 ауыл шаруашылығымен айналысатын субъект тіркеліп, бұл бағыттағы жұмыстардың орындалуы 97,1 пайызды құрап отыр. Бірінші кезеңге байланысты жұмыстарды 20 қыркүйекке дейін аяқтау жоспарланып отыр. Сондай-ақ, 20 қыркүйектен бастап санақтың екінші кезеңі басталмақ.

Мәжіліс барысында жиынға қатысушылар мен аудан бойынша санақпен айналысып жатқан мамандар тарапынан сауалдар қойылып, департаменттен келген тиісті мамандар заңдылыққа сәйкес жауап берді.

Қазалы ауданы әкімдігінің
баспасөз қызметі

●Баспасөз - 2026

2026 ЖЫЛДЫҢ БІРІНШІ ЖАРТЫ ЖЫЛДЫҒЫНА БАСПАСӨЗГЕ ЖАЗЫЛУ ЖҮРІП ЖАТЫР!

Құрметті газет оқырмандары!

Аймақтық «Тұран-Қазалы» газетіне 2026 жылдың бірінші жарты жылдығына жазылу жүріп жатырғанын хабарлаймыз.

Аймақтық газет республикадағы ең арзан басылым екенін назарларыңызға саламыз. Газетке жазылу бағасы жеке адамдар үшін 6 айға -1130 теңге, мекемелер мен кәсіпорындары үшін 6 айға -2260 теңге.

Жеке тұрғындардың «Тұран-Қазалы» ЖШС-нің бухгалтериясына келіп жазылуына болады.

Аймақта болып жатқан жаңалықтарды білгіңіз келсе, өңірдің тыныс-тіршілігімен танысқыңыз келсе, әр саладағы атқарылып жатқан жағымды істерден хабардар болғыңыз келсе біздің газетке жазылыңыз.

Аймақтық
«Тұран-Қазалы»
газетінің редакциясы

«РЗА» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ «РЗА-АГРО» ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ШЕКТЕУЛІ СЕРІКТЕСТІГІ 2021 ЖЫЛДАН БЕРІ СУ ҮНЕМДЕУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ӨНДІРІСКЕ ЕНГІЗДІ

Мемлекет басшысының егін шаруашылықтарына су үнемдеу технологияларын енгізу жөніндегі тапсырмасына сәйкес және Сырдария өзеніндегі су деңгейінің төмен болуына байланысты ауданымызда суды үнемдеп, егісті ертарандыру бағытында бірқатар жұмыстар атқарылды. Қазалы ауданындағы «Рза» акционерлік қоғамының «Рза-Агро» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі су үнемдеу технологияла-

рын өндіріске енгізген алдыңғы қатарлы ауыл шаруашылығы кәсіпорыны. Негізгі бағыты – ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру және өңдеу.

Биылғы жылы шаруашылық 4437 гектар жерге егін екті. Оның 2238 гектары күріш, 419 гектары жүгері, 702 гектары жаңа жоңышқа, 1347 гектары ескі жоңышқа. Шаруашылықта 210 адам тұрақты жұмыспен қамтылған.

Соңғы жылдары өңірде орын алған су тапшылығына байла-

нысты шаруашылық 2021 жылдан бері су үнемдеу технологияларын өндіріске енгізе бастады. Бұл мақсатта 600 миллион теңге қаржы жұмсап, арнайы жобаны жүзеге асырды. Германиядан дренажды құбырлар мен арнайы соқа сатып алып, Испаниядан әкелінген жаңбырлатып суару жабдығы егістік алқапқа орнатылды. Жаңа технологиялар суды тиімді пайдалануға, өнімділікті арттыруға, экологиялық тұрақтылыққа айтарлықтай оң ықпал етуде.

• Егін орағы - 2025

АТА ЗАҢ

2025 жылы Қазақстан Республикасының Конституциясы қабылданғанына 30 жыл толып отыр. Бұл – еліміздің құқықтық, демократиялық мемлекет ретінде қалыптасуындағы аса маңызды тарихи белес. Конституция – Қазақстан Республикасының Негізгі заңы ретінде мемлекетіміздің саяси, экономикалық, әлеуметтік дамуының құқықтық негізін қалаған басты құжат.

1995 жылғы 30 тамызда бүкілхалықтық референдум арқылы қабылданған Конституция мемлекетіміздің тәуелсіздігін нығайтты, ұлттық бірлікті сақтап, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарының кепіліне айналды. Конституцияның бірінші бабында Қазақстан өзін демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет деп жариялап, адам мен адамның өмірі, құқықтары мен бостандықтарын – ең жоғары құндылық ретінде айқындады.

30 жыл ішінде Қазақстан Конституциясы елдегі саяси жүйенің, мемлекеттік басқару институттарының, азаматтық қоғамның және құқықтық жүйенің қалыптасуына зор үлес қосты.

Сонымен қатар, мемлекет дамуының әр кезеңінде Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар енгізіліп, заман талабына сай бейімделді. 2022 жылы өткен ре-

ферендум нәтижесінде Конституцияға енгізілген түзетулер еліміздің саяси жаңғыруына және «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» қағидатына негізделген жаңа мемлекеттік модельге жол ашты.

Конституция күні – әрбір қазақстандық үшін ел тәуелсіздігі мен бірлігінің, саяси, қоғамдық келісім мен тұрақтылықтың нышаны. Бұл – мемлекет пен қоғам өміріндегі маңызды мереке ғана емес, сондай-ақ әрбір азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғайтын негізгі заңға деген құрметтің көрінісі.

Қазақстан Республикасының Конституциясы – еліміздің басты құндылықтарын айқындайтын, мемлекеттілігіміздің берік негізі. Конституцияның 30 жылдығы – бұл заң үстемдігіне, азаматтық теңдікке, әділеттілік пен қоғамдық келісімге негізделген мемлекет құру жолындағы маңызды белес.

Осы мерейтой аясында мемлекеттік органдарда, білім беру және құқық қорғау мекемелерінде түрлі іс-шаралар, конференциялар, құқықтық ағарту жұмыстары ұйымдастырылып, негізгі заңның маңызын арттыруға бағытталған жұмыстар жүргізілуде.

Жадыра БЕРЖАН,
Қазалы аудандық соты әкімшісінің аға сот приставы

ҚЫРМАНДАҒЫ ҚЫЗУ ТІРШІЛІК

Бүгінде ауданда егін жинау науқаны қарқынды жүргізіліп, шаруашылықтар ала-жаздай күтіп-баптап өсірген Сыр салысын төкпей-шашпай жинауда. Шаруашылық құрылымдарының қырмандарына егістік басынан күріш тиелген жүк көліктері толасыз ағылуда.

Аудан әкімінің міндетін атқарушы Жалғас Сүйеубаев Жалаңтөс батыр ауылындағы «Жалаңтөс батыр» ЖШС-нің қырманна арнайы барып, ондағы қарбалас тіршілікпен танысты.

Қырман басында Ж.Сүйеубаевқа серіктестік директоры Қасқырбай Әлімбаев күзгі жиым-терін барысында атқарылып жатқан жұмыстарды баяндады.

«Жалаңтөс батыр» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің ұжымы биылғы жылы 450 гектар жерге күріш

еккен. Қазір шаруашылықта күріштің 190 гектары орылып, 33 гектары бастырылды. Шаруашылықта мұнан бөлек қосымша майлы дақылдар мен 470 гектар ескі жоңышқа, 150 гектар жаңа жоңышқа бар.

- Диқандар биылғы жылғы егілген Сыр маржанын төкпей-шашпай, ысырапсыз шаруашылық қоймасына жинап жатыр. Бұл ерте көктемнен бастау алып, жаз айларында, шіліңгір шілденің аптапты ыстық күндерінде тер төгіп өткен ерен еңбектің арқасы деп білеміз, – деді серіктестік директоры.

Қырман басындағы берекелі істі көрген Жалғас Оңғарұлы жұмысшыларға сәттілік, егілген ел несібесін дер кезінде жинап алуға тілектестігін білдірді.

Қазалы ауданы әкімдігінің баспасөз қызметі

ӘКЕ СЕНІМІН АҚТАҒАН АЗАМАТ

Ұлы Отан соғысы басталғанда Өтеубайдың ортаншы ұлы Иманбай жоғары білік орындарының міндеттеуімен колхозда жұмыс атқаруға «броньмен» қалдырылды да кіші ұлы Исламәлі соғысқа аттанып кетті. Алайда ауылда қалған Иманбайдың бейнеті шаш етекпен еді. Таңның атысы, күннің батысына дейін колхоз шаруасы деп шапқылап жүріп, үйіне шаршап шалдығып оралатын. Қауқары азайған қарттар мен еңбекке жарар жастар, жас балаларды икемдеп жұмысқа жұмылдыру қайдан оңай болсын. Халықтың бірлігін сақтау, қамқорлық жандардың көңілін аулаудың өзіне икемділік танытуың керек. Ауыр тұрмыс, ауыр еңбек ауылдағы адамдарды қажытады. Деседе адамдардың намысын қайрап, кейде доңайбат көрсетіп, әйтеуір колхоздың міндетті жұмысын орындаттыруың керек. Қайран ауылдың ақкөңіл адамдары бейнетке аямай белді тосып, нар көтерер жүкті қайыспай көтерді ғой. Соғыстағы майдангерлерге азық-түлік пен жылы киімдер жеткізу үшін олар қандай ауыр жұмыстанда тартынбады. Егістен мол өнім алу үшін, егіске су жеткізу үшін бөгеттерді, каналдарды кетпенмен қазды. Ол кезде техника атаулы мүлдем жоқ-ты. Бұрынғы Андреев колхозында Иманбай қаздырған Иманбай каналының орны әлі бар. Соғыс жылдары колхоз егісінің 70 пайызына Иманбай арығы арқылы су жеткізілген. Қазір айтсаң адам сенбейтін жағдай, «Жандырма көл» жайылымына Қуандариядан жырып су беріп, колхоздың азын-аулақ малына шөп дайындалған.

Соғыс жылдарындағы мазасыз бригадир колхоздастыру кезінде Сарыбай сопы ишанның қызы Жамалияға үйленген. Алайда өкініштісі Иманбайдың қайын атасы мен енесі Кеңес өкіметінің қудалауына ұшырайды. Амалсыз Ауғанстан, Иран, Ирак, Египет арқылы Түркияға өтеді. Қазір ұрпақтары Түркияның Астана қаласында тұрады. Қазір Иманбай ұрпақтары олардан хабарсыз.

Біз мақаламызда әкесінің өмірін жалғаған жалғыз ұлы, тектіден қалған тұяқ Кеңесбай ағамыз жайлы әңгімелемекпіз. Кеңесбай Иманбай ақсақалдың 38 жасында зарығып көрген перзенті. Әкесі сұрапыл соғыс жылдарында, кейінгі қиын кездерде де, шаршап, шалдығып жүргенде жалғыз ұлын көзден таса етпей, тәрбиесіне ерекше мән берді. Сабағының жайын үнемі қадағалап, білімді адамның ғана ісі өрге басатынын сол кезде аңдады. Перзенті мектепте оқып жүргенінде де баласымен жиі әңгімелесіп, ақылдасып, оның өсу, есею баспалдақтарын зерделеп, аңдап отыратын. Ол баласының оқуға, білімге құштарлығын әп дегеннен құптады. Сондықтан Кеңесбайдың Андреев колхозындағы 7 кластық мектепті бітірген соң ары қарай оқуына бірден келісімін берді. Зерделі, сабырлы, ұғымтал бала әкесінің ақылымен оқуын

Әйтеке би кентіндегі №17, №67 мектептерде жалғастырып, орта мектепті бітірді. Одан соң Қазалы қаласындағы ауылшаруашылығы техникумының бір жылдық бухгалтерлер даярлайтын курсын бітіріп, әке-шешесін қуанышқа бөледі. Жалғыз ұлдың тілеуін тілеп отырған Иманбай ақсақал ауылдастарын асқа шақырып, перзентіне көпшіліктің батасын алып беріп, еңбек жолындағы тұсауын кесті.

Жас маман Кеңесбай Иманбайұлы еңбек жолын бастағаннан бастап есеп, қисап жұмыстарын мүлтіксіз орындауға талпынды. Кіріс-шығысты дұрыс есептеудің алдағы жоспарлау жұмыстарын нақты есептеуге пайдалылығын түсінді. Сондықтан әріптес ағаларының жұмыс тәжірибесіне барынша ден қойды. Зерделілігі болар жұмысын көп уақыт өтпей-ақ меңгеріп алды.

Бозбала жігіт «Бозкөл» кеңшарында 2 жыл бухгалтер болып қызмет атқарған соң Отан алдындағы азаматтық борышын өтеуге шақырылды. Ол ауыл балаларына тән қызығушылықпен борышын әскери теңіз флотында өткізуді қалады. Әскер қатарында болған 3 жыл Кеңесбай ағамызды қиындықтарда шыңдады. Жауапкершіліктің салмағын сезіндірді. Командирлер, жауынгер қатарластарымен қарым-қатынастардың да өзіндік қыры мен сырын аңдап, өлшемін бағамдады. Осылайша сақа теңізші 3 жылдан соң ауылға есейіп оралған. Жас жігіт басшылардың ұйғарымымен «Бозкөл» кеңшарындағы фермада екі жыл бухгалтер болып қызмет атқарды. Алайда жол жүріп, өмір сынағын көріп, ой түйген Кеңесбай қызметте жоғары жетістіктерге жету үшін, биікке көтерілу үшін жоғары білім алу керектігін қапысыз аңғарды. Бір күні жалғыз ұлына үміт артып, оның болашағына алаңдап жүрген сүйікті әкесінің алдына жүгіне отырып, егер қарсы болмаса үлкен қалаларға барып, жоғары оқу орнына түсу үшін бағын сынап көрмек екенін жеткізді. Әкесі біраз ойланып отырып, келісімін берді.

Талаптың тұлпарын қамшылаған Кеңесбай Иманбайұлы 1963 жылы Алматыға жол тартты. Абитуриент атанды. Өзіндей талапкерлермен бірге оқуға түсу үшін бақ сынады. Көңілде қобалжуда жоқ емес. Әйтседе күндіз түні кітап беттерін парақтаған жанкешті еңбек нәтижесін берді. Алыс ауылдан келген, еңбек өтілі бар қабілетті жігіт студенттер қатарынан орын алды. Одан арғысы студенттік шақтардың думанды күндері, сессиядағы сынақ алдындағы жанкешті дайындықтар, бәрі-бәрі білімге құштар, зейінді, пайым парасаты мол студентті ширатты. Білім көкжиегін кеңейтті. Әсіресе, Алматы халық шаруашылығы институтынан экономист мамандығын алып шыққандағы қуанышы орасан болатын. Өз-өзіне сенімді жас маман Алматы қаласында қалып

қызмет атқаруға аңсары ауып алаңдап жүргенде ауылдағы ата-анадан «елге қайт» деген хабар алысымен аз күндік студенттік достармен болған қуанышты сәттердің қызығын айырбастаудың реті келгенін аңдап, пойызға билет алып ауылға қарай жол тартты.

Ауылға келіп ата-анамен қауышқан аз күнгі қызықтан кейін мамандығы бойынша қызметке кірісті. 5 жыл «Қызылқұм» кеңшарында бас экономист қызметін атқарды. Осыншама жыл «Бозкөл» кеңшарында бас бухгалтерлік қызметті дөңгелетті. Білімді, білікті азаматқанасын. Жоғарыдағылар Кеңесбай ағамыздың білімі мен ұйымдастырушылық қабілетін бағамдаса керек, аудан орталығына қызметке шақырды. Содан 1977-1986 жылдары аудандық ауыл шаруашылығы басқармасының экономикалық жоспарлау бөлімі бастығының орынбасары, бөлім бастығы, 1986-1997 жылдары аудандық агроөнеркәсіп бірлестігі төрағасының экономика жөніндегі орынбасары, төрағаның бірінші орынбасары қызметтерін атқарып, зейнет демалысына шықты.

Өмірлік мол тәжірибе жинақтаған, ауыл шаруашылығының есеп-қисабын шімішкідей шағатын, Кеңесбай аға зейнеткерлікке шықса да жұмыссыз қарап отыра алмады. Нақты шешімге келіп, 1997 жылы тұралап қалған туған ауылындағы «Бозкөл» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің төрағалығына мақсатты түрде еңбек етуге барды. Оған туған жерін көркейтуге үлес қоссам деген сенім маза бермеді. Деседе тұралап қалған серіктестікті қатарға қосудың қиындығында жақсы сезінді. Сөйтсе де шұғыл іске кірісті. Мазасыз күндер түнге жалғасты. Нәтижесінде серіктестіктің салыққа, еңбек ақыға қарыздарын өтеп, шаруашылықтың өн бойына қан жүгіртті. Кеңесбай аға көрші шаруашылықтардан техника жалдап күріш егетін тың жерлерді игеріп, 300 гектар жерге күріш егіп, оның әр гектарынан 55-60 центнерден өнім алуы қажырлы еңбектің жемісі. Шаруашылықтағы отардың 1000 басқа жеткізілуінің өзі неге тұрады. Балықшылар бригадасын ұйымдастырып, «Ақкөл», «Мариям» көлдерінен балық аулатып, ауыл тұрғындарын күріш, ет, балықпен қамтамасыз еткенін ауылдастары бүгінде ілтипатпен еске алады. Осылайша қайратты зейнеткер 2008 жылдың сәуір айына дейін серіктестікте басшылық қызмет атқарып, одан соң қайтадан еңбек демалысын жалғастырды.

Айтулы азаматтың ел үшін атқарған еңбектерінде еленгенін айтуға тиістіміз. «Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігіне – 10 жыл», «Тыңға – 50 жыл», «Қызылорда облысына – 70 жыл», «Ардагерлер ұйымына – 30 жыл», «Елеулі еңбегі үшін», «Ардақты ардагер» медальдарымен марапатталды. Қазалы

ауданының құрметті азаматы. Облыс, аудан әкімдерінің құрмет грамотасы, Алғыс хаттарын иеленді.

Сондай-ақ, Кеңесбай Иманбайұлы облыстық, аудандық кеңестердің бірнеше рет депутаты болып сайланды. Қазалы аудандық мәслихатының екі мәрте 1999 жылы II – шақырылымының, 2003 жылғы III – шақырылымының депутаты болып сайланған. Сессия жұмыстарына белсене араласып, өз ұсыныстарын батыл білдіріп отырған. Сайлау алдындағы бағдарламаларының орындалуын басты назарда ұстай отырып, халықтың әл-ауқатын көтеруге күш-жігерін жұмсаған.

Кеңесбай аға мен зайыбы Зәуре Тұрғанқызының көп балалы отбасы екенін ерекше атап өтуге болады. Себебі, балаларының барлығы жоғары және арнаулы оқу орындарын бітіріп, мамандық иесі атанып, еңбегімен ел жұртының ықыласына, абыройға бөленген. Бүгінде 10 баладан өрбіген 30 немере, 30 шөбере Иманбаевтар әулетінің отбасының шаңырағын күлкіге, шаттыққа, думанға толтырып отыр.

Ағамыздың балаларының үлкені Дөңес Кеңесбайұлы жоғары білімді бухгалтер. Қазір тазалық мекемесінде қызмет атқарады. Екінші ұлы Манас Кеңесбайұлы ішкі істер органдарында автокөлік инспекциясында қызмет атқарып, зейнет демалысына шыққан. Бақыткүл жоғары білімді бастауыш сынып мұғалімі. Қалас Кеңесбайұлы жоғары білімді инженер. Қорқыт ата атындағы мемлекеттік университетте студенттерге дәріс беріп, қазір Интергаз «Орталық Азия» акционерлік қоғамының «Қараөзек» жөндеу, пайдалану бөлімінің бастығы қызметін атқарады. Алтынкүл Кеңесбайқызы балабақша тәрбиешісі. Қазі Кеңесбайұлы жоғары білімді мұғалім, инженер экономист. Қазалы ауданының сайлау комиссиясы төрағасының орынбасары қызметінде. Света Кеңесбайқызының да мамандығы бухгалтер. Әзи Кеңесбайұлы Шымкент қаласындағы медициналық құралдарды залалсыздандыру орталығының инженер операторы. София Кеңесбайқызы Жанқожа батыр атындағы №70 орта мектепте бастауыш сынып мұғалімі болып қызмет атқарады.

Кеңесбай ағаның кенже ұлы, үлкен отбасының иесі Мақсатбек жоғары білімді инженер, «Арал-Сарыбұлақ» топтық су торабы Қазалы филиалында өндіріс шебері болып жұмыс істейді.

Иә, ауданымызға есімі кеңінен танымал ардақты азамат, абыройлы ақсақал болып жұрттың алғысына бөленген аяулы жан Кеңесбай Иманбайұлы бүгінде өмірде жоқ. Алайда әке сенімін ақтаған азаматтың ұрпақтары атасы салған сара жолымен, әкесі салған дара жолымен олардың өмірлерін жалғастырып, соны соқпақтарымен белесті бағындыру үстінде.

Раушанбек СЕЙТЕНОВ

● Маманның кеңесі

● Хабарландыру

АДАМ ПАПИЛЛОМАСЫ ДЕГЕН НЕ ЖӘНЕ ОНЫҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ ҚАНДАЙ?

АПВ — бұл адам папиллома вирусы. Бұл вирустың көптеген түрі тері мен шырыш қабатында қатерсіз өзгерістерді тудырады (соның ішінде сүйел), бірақ папиллома вирусының кейбір түрлері қатерлі ісік тудырады.

Адам папилломавирусы (HPV) - вирустық ауру. Оған барлық адамдар тап болады. Оның 120-дан астам түрі сипатталған, олардың 15-і онкогенді және қатерлі ісік тудыруы мүмкін. Әсіресе, 16-шы және 18-ші тип – ең қауіпті, жатыр мойны обырына шалдығу ықтималдығы жоғары.

Қазақстанда жатыр мойны ісігі әйелдерде кездесетін онкологиялық аурулардың арасында екінші орында тұр. Елімізде әйел осы дертке шалдықса, 600-ге жуығы қайтыс болады. Ал әлемде әрбір екі минут сайын жатыр мойны обырынан бір әйел көз жұмады. Папиллома вирусы негізінен адамнан адамға жыныстық жолмен жұғады. Десе де киім, ормал арқылы – тұрмыстық жолмен берілу фактілері де кездесіп жатады.

Басқалары онша ауыр емес көріністерді тудырады: сүйелдер, кондиломалар және папилломалар өсуі мүмкін. Түріне байланысты вирус ауыз қуысының, көмейдің, жыныс мүшелерінің, анустың, қол мен табанның терісіне әсер етеді. Бұл вирустың ерекшелігі-ол қарапайым теріге тиген кезде де жұғады. Ересектер мен көптеген балалар оны жиі жұқтырады, бірақ бұл қорқынышты емес және ол із қалдырмайды. 90-98% жағдайда 1-2 жылдан кейін организм вирустың өзімен күреседі, мұндай жағдайларда инфекция өтпелі деп аталады.

Жатыр мойны обырының 97%-ы осы вируспен байланысты. Созылмалы вирус тасымалдау белгілі бір жағдайда жатыр мойны обырының дамуына әкелуі мүмкін.

Бүгінде жатыр мойны обыры - дамушы елдердегі әйелдер арасында жиі кездесетін қатерлі ісіктің бірі.

Жатыр мойны қатерлі ісігі еш симптомсыз өтуі немесе жыныс жолдарынан кез келген қалыпты емес бөлініс, іштің төменгі бөлігіндегі және бел аймағындағы ауырсыну болуы мүмкін.

Жатыр мойнының қатерлі ісігін тудыратын адам папилломасы вирусы болғандықтан осы ауруға қарсы вакцинация алып, жатыр мойны обырының алдын алуға болады.

Адам папилломасы вирусына қарсы алғашқы вакцина 2006 жылдан бастап пайда болған, бүкіл әлемде 100 миллионнан астам адамға екпе егілген, осы мақсатта вакцинаның 270 миллионнан астам дозасы пайдаланылды. Бұл күрделі реакциялар тудырмады.

Орталық Азия бойынша көршілес елдер Өзбекстан, Қырғызстан, Түркіменстанды қоса алғанда 135 ел Ұлттық күнтізбесіне АПВ вакцинациясымен енгізілген.

2024 жылғы қыркүйек айынан бастап Қазақстанда 11 жасар қыз балаларға АПВ-ға қарсы вакцинация жүргізілетін болды. АПВ-ға қарсы вакцинациялау үшін 2-валентті, 4 валентті, 9-валентті түрлері бар. Қазақстанда соның 4-валентті түрі қолданылады, ол Америка құрама штатында жасалған Дартоксан деп аталатын вакцина, ол 4 түрінен қорғайды (АПВ-6, 11, 16, 18 – нің). Вакцинация екі кезеңде ата-аналардың келісімімен жүргізіледі. Екінші дозасы 6-айдан кейін салынады.

З е р т т е у л е р көрсеткендей, вакцинаның қорғау мерзімі ұзаққа созылады. Жүргізілген зерттеу нәтижелеріне сүйенсек, екпенің иммуногенділігі вакцина енгізілгеннен кейін 10 жыл ішінде төмендемеген.

Вакцинаны бүкіл әлем

бойынша мыңдаған адам зерттеді және осы зерттеулердің нәтижесінде ешқандай елеулі жанама әсер табылмады. Ең жиі кездесетін жанама әсер ретінде тек инфекция орнында қызаруы немесе ісінуі, болмашы дене қызуының жоғарылауы, бас айналу және жүрек айнуы болуы мүмкін, олар әдетте бірнеше сағаттан бір күнге дейін созылады.

Қазақстанда жатыр мойны обырын ерте анықтау бойынша Ұлттық скринингтік бағдарлама жүргізіліп жатыр. 30-70 жас аралығындағы әрбір әйел өз емханасында жатыр мойны обырына тегін скринингтен өте алады.

АПВ-ның алдын алу.

- Жыныстық қатынаста тек бір жыныстық серіктес болғаны дұрыс. Бұл әдіс жыныстық жолмен берілетін барлық инфекциялардан, оның ішінде АПВ-дан қорғауға мүмкіндік береді.

- Тосқауыл контрацепциясын қолдану – жеңіл, қолжетімді, бірақ әрқашан инфекциядан 100% қорғай бермейді. Науқас тіпті зақымдалған теріге тиген кезде де вирус жұқтыруы мүмкін.

- М е р з і м д і профилактикалық тексерулер.

Қыздар гинекологиялық тексеруден тұрақты түрде өтуі керек. Осылай аурудың алғашқы белгілерін анықтап, оны емдеуді уақытылы бастауға болады.

- Вакцинация – тиімді және ыңғайлы профилактикалық әдіс! Вакцинация ерлерге де, әйелдерге де жасалуы мүмкін. Ғалымдардың пікірінше, 11-13 жас аралығындағы қыздарды вакцинациялау жатыр мойны обырының даму қаупін 90% - дан астамға төмендетеді.

Саракүл ШҮКІРӘЛИЕВА,
Қазалы аудандық санитариялық эпидемиологиялық бақылау басқармасының бас маманы

Жолаушылардың және багаждың тұрақты қалалық және елді мекендерді, қаланы, ауылдарды (селоларды) аудан орталығымен жалғастыратын автомобиль тасымалдарының маршруттарына қызмет көрсету құқығына арналған конкурсты өткізу туралы

1. «Қазалы ауданы әкімінің аппараты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі 2025 жылы 24 қазанда «Қазалы ауданы, Әйтеке би кенті, Ж.Нұрмағамбетұлы көшесі, №130» мекен-жайы бойынша жолаушылар мен багажды автомобильмен ауданишілік тасымалдау маршруттарына қызмет көрсету құқығына арналған конкурсты өткізу туралы хабарлайды.

2. Конкурсқа мынадай маршруттардың пакеттері (маршруттар) шығарылады: Лот №1 «Әйтеке би-Жанқожа» бағыты бойынша.

3. Конкурсқа меншік нысанына қарамастан, меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздерде автокөлік құралдары бар кез келген жеке және заңды тұлғалар қатысады.

4. Конкурсқа қатысуға тілек білдірушілер конкурстық құжаттардың жиынтығын алуға жазбаша өтінімді Қазалы ауданы әкімінің аппараты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі 2025 жылы 25 қыркүйегінен бастап «Қазалы ауданы, Әйтеке би кенті, Ж.Нұрмағамбетұлы көшесі, №130» мекенжайы бойынша ұсынуы тиіс.

5. Конкурстық құжаттарды алуға өтінімдерді қабылдаудың және конкурсқа қатысуға өтінімдерді қабылдаудың соңғы мерзімі: 2025 жылғы 1 наурыз.

6. 2025 жылғы 24 қазан конкурстық комиссия конкурсты өткізу мәселелері жөніндегі конкурс алдындағы конференцияны өткізеді.

7. Анықтама алу үшін телефондар: (872438) 79 2 80/69-52

● Хабарландыру

2025 жылдың 3 қазан күні сағат 16:00-де аудандық мәслихаттың тұрақты комиссияларының бірлескен отырысы өткізіледі. Комиссия отырысының күн тәртібінде «Қазалы ауданы көлеміндегі әлеуметтік нысандардың қысқы маусымға дайындығы туралы» мәселе қаралады.

Қазалы аудандық мәслихатының аппараты

(Газетіміздің келесі саны 27 қыркүйек, сенбі күні шығады)

Меншік иесі: «ТҰРАН-ҚАЗАЛЫ»
жауапкершілігі шектеулі серіктестігі.

ДИРЕКТОР
Нұрбол ӘЛМӘМБЕТОВ

БАС РЕДАКТОР
Раушанбек СЕЙТЕНОВ

Газет Қазақстан Республикасының Ақпарат Министрлігінде 2004 жылғы 15 наурызда тіркеліп, №4801-г куәлігі берілген

Газет аптасына екі рет: сәрсенбі және сенбі күндері шығады.
Газет «Тұран-Қазалы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің баспаханасында компьютермен теріліп, беттеліп, офсеттік тәсілмен басылды.

Редакция мен баспахананың мекен-жайы: 120400, Қызылорда облысы, Қазалы ауданы, Әйтеке би кенті, Қ.Пірімов көшесі, №14 үй.

Телефондар: директор - 2-17-49, бас редактор - 2-47-77, бухгалтер -2-60-94, факс 8 (724-38)2-17-49.

Тарату аумағы: Қызылорда облысы.

Газет табыс етілмесе, 2-13-91 телефонына хабарласуға болады.

Жариялымдар газеттің түпкілікті көзқарасын білдірмейді. Жарнама мазмұнына жарнама беруші жауапты.

E-MAIL: tooturankazaly@mail.ru

Таралымы 11277 дана.